

PARASIITIDE UURING ROOJAST

Uuringud	<i>Cryptosporidium parvum</i> antigeen roojast <i>Giardia lamblia</i> antigeen roojast <i>Entamoeba histolytica</i> antigeen roojast Parasiitide natiivmikroskoopia roojast <i>Coccidia</i> fluorestsentsmikroskoopia roojast
Mõiste	Rooja uuring seedetrakti parasiitide avastamiseks: makroskoopiline uuring ussnugiliste ja nende osiste avastamiseks, mikroskoopiline uuring ussnugiliste munade ja algloomade avastamiseks
Näidustused	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ebaselge etioloogiaga kõhuvalud, kõhulahtisus ▪ seedetrakti helmintooside diagnostika ▪ profülaktiline uuring ▪ ravi tõhususe hindamine
Patsiendi ettevalmistus	Helmintoosi kahtlusel tuleb väljaheidet koguda kordusuuringuteks 3 korda, iga kord erinevast roojaproovist. Roe ei tohi olla saastunud vere või uriiniga (põhjustavad mõnede sooleparasiitide lüüsi). Algloomadest põhjustatud infektsiooni kahtluse korral ei tohi nädala jooksul enne uuringut tarvitada antibiootikume, kõhukinnisteid, mineraalõlisisid, vismutipreparaate ega malaariavastaseid preparaate
Proovivõtu vahendid	Väljaheite kogumismõõn konservandiga või ilma
Materjali säilivus ja transport	Vedela konsistentsiga väljaheide: 20–25 °C 30 minutit kuni 1 tund Formeerunud konsistentsiga väljaheide: 20–25 °C 3 tundi 2–8 °C juures säilitamine ja transportimine on võimalik 24–48 tunni jooksul Lambliate kahtluse korral: 30 min jooksul toatemperatuuril vegetatiivsete vormide avastamiseks
Teostamise aeg ja koht	Tööpäeviti, valveajal; mikrobioloogia labor, Pärnu mnt.104
Meetod	Natiiv- ja Lugoli lahusega värvitud preparaatide mikroskoopia Auramiiniga värvitud preparaatide mikroskoopia Immuunkromatograafiline meetod antigeeni määramiseks
Referentsvahemikud	Negatiivne
Tõlgendus	<p>Positiivne</p> <p>1. Ussnugiliste munad:</p> <p><i>Nematoda</i> ehk ümarusside munad:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ solkme (<i>Ascaris lumbricoides</i>) munad – askaridoos ▪ piuglase (<i>Trichocephalus trichiurus</i>) munad – trihhuriaas <p><i>Cestoidea</i> ehk paelusside munad:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ laiussi (<i>Diphyllobothrium latum</i>) munad – difüllobotrioos ▪ nudipaelussi (<i>Taeniarhynchus sagitanus</i>) või nookpaelussi (<i>Taenia solium</i>) munad – teniarünhoos või tenioos <p>NB! <i>T.soliumi</i> munad ei erine morfoloogiliselt <i>T. sagitatus</i> munadest, seetõttu omab diferentsiaaldiagnostilist tähtsust paelussi lülide uuring.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ kääbuspaelussi munad (<i>Hymenolepis nana</i>) – hümenolepiaas ▪ <i>Trematoda</i> ehk imiusside munad: ▪ Siberi kaksiksuulase (<i>Opisthorchis felinus</i>) munad – opistorhiaas ▪ suure maksakaani (<i>Fasciola hepatica</i>) munad – fastsioloos <p>2. Protozoa ehk algloomad:</p> <p>Värskes väljaheites võib leida tsüste ja harva vegetatiivseid vorme:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Entamoeba histolytica</i> e. düsenteeria siseamööb – amööbdüsenteeria

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Lamblia intestinalis</i> e. lambliaad – lambliosis ▪ <i>Balantidium coli</i> – balantidiaas ▪ <i>Blastocystis</i> sp. – etoloogiline roll on hetkel selgusetu <p>3. Coccidia:</p> <p>Enamasti põhjustavad kõhulahtisust ning kramplikku kõhuvalu immuunpuudulikkudel patsientidel.</p> <p><i>Cryptosporidium</i> sp. – inimestel põhjustavad infektsiooni kaks liiki <i>C. parvum</i> ja <i>C. hominis</i>, mis on mikroskoopiliselt eristamatud.</p> <p><i>Cystoisospora belli</i> (endise nimega <i>Isospora belli</i>) – võib põhjustada kõhulahtisust ka normaalse immuunsusega patsientidel. Trimetoprim-sulfametoksasooli kasutatakse raskete infektsioonide raviks.</p> <p><i>Cyclospora</i> sp. – <i>Cyclospora cayentanensis</i> on inimese parasiit, infektsioon reeglina kestab 2 nädalat või kauem ja esineb kramplik kõhuvalu. Trimetoprim-sulfametoksasool on väga efektiivne sümptomite leevendamiseks.</p> <p>Sooleparasiitidevastase ravi efektiivsuse kontroll</p> <p>Rooja kontrollproove võetakse ravikuuri järel:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Geohelmintoos – 1 kuu pärast ravikuuri lõpetamist ▪ Amöbioos, balantidioos – kohe pärast ravikuuri lõpetamist ▪ Lambliosis – 1 nädal pärast ravikuuri lõpetamist ▪ Enterobioos – 4–6 päeva pärast ravikuuri lõpetamist ▪ Biohelmintoos – 3–4 kuud pärast ravikuuri lõpetamist. <p>Esemise negatiivse vastuse korral võetakse veel 2 roojaproovi 2–4-päevase intervalliga. Lõplik laboriuuringu negatiivne tulemus – negatiivsed tulemused kolmest proovist.</p>
Konsultatsioon	Marina Ivanova, Valentina Kolesnikova, Linda Pirožkova, Aleksei Nelovkov
HK hinnakirja koodid	66502 preparaadi mikroskoopia (natiivmikroskoopia) 66502 (fluorestsentsmikroskoopia) 66540x3 antigeenide määramine (<i>G. lamblia</i> , <i>C. parvum</i> , <i>E. histolytica</i>)
Kirjandus	<ol style="list-style-type: none"> 1. Murray PR (2007): Manual of clinical microbiology, 9th Edition, American Society for Microbiology, (2): 1903-1908 2. Isenberg HD (2004): Clinical microbiology procedures handbook, 2nd Edition, American Society for Microbiology: (2): § 9.2.1 3. Jõgiste A, Trei T, Pool V (1994): Inimese parasiithaigused: 1-8, 18-38
Koostajad	Ellind Lind, Linda Pirozkova, Marina Ivanova